

Stil skærpede krav til store landbaserede møller

Når vi fejler noget, går vi til vores læge, der efter en undersøgelse udskriver en recept på noget medicin. Når man får medicin, følger der altid en varedeklaration med. Der fortælles, hvorledes medicinen skal tages, og hvad den hjælper imod. Men der står altid noget om medicinens bivirkninger.

Hvad har det med vindmøller at gøre?

Ganske meget. I dag udleder vi for meget CO₂ til atmosfæren. Det medfører global opvarmning og andre klimaforandringer, der kan komme til at påvirke vores tilværelse i negativ retning. Hvilken "medicin" kan vi bruge for at formindske CO₂udslippet?

Bivirkninger og stress

I Danmark har vi kastet os over vindmøllerne med et sådan begejstring, at vi har overset "medicinens" bivirkninger. Indtil videre har bivirkningerne heller ikke været så store, fordi de landbaserede møller ikke har været så høje. Men nu agter man at opstille møller på mellem 100 m. – 150 m. på land – og på de såkaldte testpladser må møllerne være fra 150 m. og opefter. Så der er da god grund til at se på, hvilke bivirkninger så store møller har.

Der er for det første størrelsen. Til sammenligning er Københavns Rådhus 105 m. I sig selv behøver størrelsen ikke at være skræmmende. Det skræmmende er, at en sådan mølle må anbringes kun 4 x møllens totale højde fra menneskelig bolig, dvs., at en 150 m. høj vindmølle kan anbringes bare 600 m. fra beboelsen. Denne regel er ikke baseret på videnskabelige undersøgelser. Andre lande har andre afstandsregler.

Dertil kommer så forskellige former for støj. Der er dels støjen fra vingerne, hver gang de passerer mølletårnet og dels er der støj fra generatoren. Hvor meget lavfrekvent støj, der er fra så store møller, vides ikke i skrivende stund, men det er ved at blive undersøgt. Dernæst er der generende skyggekast, når solen skinner.

Endelig forlanges det, at møllerne afmærkes med blinkende lys, så de er synlige om natten. Så høje vindmøller er behæftet med flere stressfaktorer. Nogle gange vil kun én stressfaktor være i spil – andre gange to, men på de fleste af årets dage, vil møllerne på en eller anden måde stresser mennesker i nærområdet alle døgnets 24 timer.

Hvor meget stress kan vi tåle? Er vindmøllerne blevet så store, at de alene ved deres størrelse og nærhed overskrider grænsen for den stresspåvirkning, vi kan leve med? Så længe vindmøller kun skal være 4 x møllens totalhøjde fra beboelse, går det galt hver gang. Det ses tydeligt alle de steder, hvor man forsøger at sætte vindmøller med en højde fra 100 m. og opefter. Folk er ganske enkelt bange for at blive naboer til så store møller. Men regler kan laves om, så andre afstandskrav kan komme på tale.

Vi vender tilbage til varedeklarationen for medicin. Der er forskere, der ved noget om stress, og der er forskere, der ved noget om, hvordan lyd og lys påvirker os. Enhver mølletype bør underkastes en stressvurdering baseret på videnskabelige undersøgelser. Denne vurdering bør munde ud i krav om, hvor tæt møllen må opstilles på beboelse. Stressvurderingen skal sammen med øvrige tekniske data stå på møllens varedeklaration. Det vil helt sikkert give nogle helt andre afstandskrav end dem, den nuværende lovgivning foreskriver. Nogle møller vil slet ikke kunne anbringes på land, og må derfor placeres på havet.

Find nye løsninger

I 2004 vedtog Folketinget en skrottingsordning, der blandt andet indebar, at der på land skulle rejses mellem 150 – 200 møller med en højde på mellem 100 m. – 150 m. Man glemte bare at tage højde for, om der ville være folkelig opbakning til så store møller på land. Der er stort set ikke sket noget siden, fordi folk af gode grunde ikke vil have så store vindmøller for tæt på deres bolig. Oppositionen raser og vil have miljøministeren til at udstede et landsplandirektiv, der anviser, hvor møllerne skal stå. For at få den bitre pille til at glide ned, forestiller samme opposition sig, at de mølleramte beboere kan få andel i disse mastodontmøller. Den tankegang

kunne måske anvendes, den gang der var tale om små møller på mellem 50 m.- 80 m. men ikke i dag, hvor møllerne er blevet enorme. *For hvad er penge værd, hvis man får sin dagligdag spoleret i tvunget selskab med en megamølle alle døgnets 24 timer de næste 25 år?*

Regeringen har spillet ud med et forslag til et nyt energiforlig. På vindmølleområdet foreslås det, at man bygger flere havvindmølleparker, mens udbygningen af landbaserede møller stilles i bero de næste fire år. Det er ikke lige oppositionens og vindmølleindustriens kop te, men alligevel er det et fornuftigt forslag. Der er voksende folkelig modstand mod store vindmøller på land. Hvis et flertal i folketetinget tvinger disse store møller ned over befolkningen i visse områder, vil det helt sikkert føre til en masse retssager og en faldende opbakning til vindenergi. Folketingets partier må finde løsninger på dette problem.

Der skal tænkes både kreativt og utraditionelt. Gamle løsninger dur ikke til så store møller.

Endelig bør folketetinget ikke lade sig presse til hurtige løsninger på grund af Miljøkonferencen i Danmark 2009. Der tales meget om, at Danmark skal have den gule førertrøje på, når det gælder vindenergi. Der kan derfor være grund til at minde om, at den rytter, der i Tour de France kører i gult efter første uge, sjældent er den rytter, der bærer trøjen, når løbet sluttes af tre uger senere i Paris.

Torben Nielsen
Engestoftevej 64
4990 Sakskøbing
juni 2007